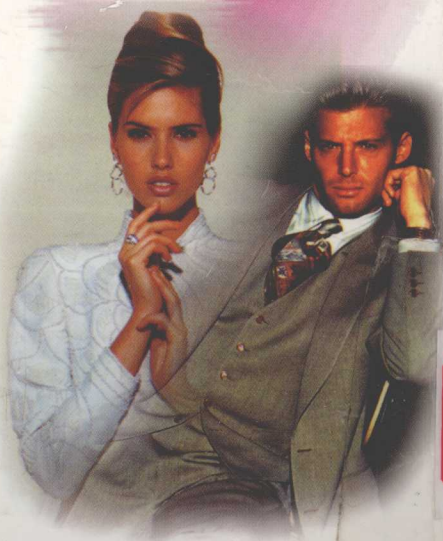

باش در پکتوریل کاتپنز

شەنجاڭ خەلق نەشرىياتى

15
114
3

باشىدىن بىر كىتوبىلەك كاتىپ قىز

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

女秘书与总经理:维吾尔文/(英)史特尔(Shter, J.)等著;
阿布都萨拉木等译。—乌鲁木齐:新疆人民出版社,2000.5
(外国中篇小说丛书.第29辑)

ISBN7—228—05763—5

I. 女… II. ①史… ②阿… III. 中篇小说—作品集—世界—维吾尔语(中国少数民族语言) IV. I14

中国版本图书馆CIP数据核字(2000)第29656号

责任编辑:艾合买提·伊敏

封面设计:艾克拜尔·萨里

责任校对:再米拉,赛那瓦尔

新疆人民出版社编辑出版

(乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码830001)

新疆新华书店发行

新疆人民出版社微机室排版

新疆司法印刷厂印刷

787×1092毫米 32开本 9.625印张 2插页

2000年7月第1版 2000年7月第1次印刷

印数:1—3,060

ISBN7—228—05763—5/I·2117 定价:11.40元

شېنجاڭ خەلق نەشرىياتى : ئەخمەت ئىمىن مۇھەررىرى : ئەخمەت ئىمىن مۇھاۋىنى لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ مەسئۇل كوررېكتورى : زەمىرە ، سەنەۋەر

باش دېرىكتور بىلەن كاتىپ قىز

(چەت ئەل پوۋېستلىرىدىن — 29)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تۈزدى ۋە نەشر قىلدى

(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نۆ)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى كومپيۇتېر بۆلۈمىدە تىزىلدى

شىنجاڭ ئەدلىيە باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى : 787 × 1092 مىللىمېتىر 32/1

باسما تاۋىقى : 9.625 قىستۇرما ۋارقى : 2

2000 - يىل 7 - ئاي 1 - نەشرى

2000 - يىل 7 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تراژى : 3,060 — 1

ISBN7—228—05763—5/I • 2117

باھاسى : 11.40 يۈەن

قىسقىچە مەزمۇنى

بۇ كىتابچىگە مۇھەببەت ۋە ئائىلە تۇرمۇشى تېما قىلىنغان ئەسەرلەردىن ئۇچى كىرگۈزۈلگەن .

ئەنگىلىيە يازغۇچىسى يېشكا ستېرنىڭ « باش دىرېكتور بىلەن كاتىپ قىز » ناملىق پوۋېستىنىڭ ۋەقەلىكى مۇنداق : كاتىپ قىز كاتىپ خوتۇنى بار خوجايىنىنىڭ چاپلىشىۋېلىشىدىن قېچىپ ، باشقا بىر شىركەتنىڭ باش دىرېكتورى ئارېنوغا كاتىپ بولىدۇ . ئارېنو كاتىپ قىزغا ناھايىتى سوغۇق مۇئامىلە قىلىدۇ ، ئۇنىڭ ئىشلىرىدىن ھە دېسە قۇسۇر تاپىدۇ . ئۇنى نۇرغۇن ئوڭايسىزلىقتا قالدۇرىدۇ . قىز باش دىرېكتورنىڭ زادى نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلىدىغانلىقىنىڭ تېگىگە يېتەلمەيدۇ . ئاخىر بۇ شىركەتتىنمۇ كېتىش قارارىغا كېلىدۇ . دەل شۇ چاغدا باش دىرېكتور ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ كۆڭلىدىكىنى دەۋىتىدۇ . باش دىرېكتورنىڭ قوپال قىلىپلىرى ئەسلىدە ئۇنىڭ كۆڭلىدە بۇرۇقتۇرما بولۇپ كېتىۋاتقان مۇھەببەتنىڭ قىيىداشلىرى بولۇپ چىقىدۇ . پوۋېستنىڭ تىلى ئاددىي ، ۋەقەلىكى مۇرەككەپ ۋە قىزىقارلىق . بۇ خىل قوپاللىق بىلەن مۇھەببەت ئىزھار قىلىش شەكلى كىشىنى چوڭقۇر ئويغا سالماي قالمايدۇ .

بۇ كىتابچىگە كىرگۈزۈلگەن ئىككىنچى پوۋېست — « تۇماندىكى يۇلتۇز » . سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ ھازىرقى زامان مەشھۇر ئايال يازغۇچىسى ۋ . توكارېۋا (1937 —) نىڭ بۇ ئەسىرىدە چىرايلىق بىر ئايال ئالىمنىڭ خىزمەت ۋە مۇھەببەت

تىكى ئىنتىلىشى ۋە ئۇنىڭ بۇ يولدا چەككەن رىيازەتلىرى تەس-
ۋىرلىنىدۇ . ئايال ئالىمنىڭ ئېرىنى ئۇنىڭ ئايال دوستى ئازدۇرۇپ
تارتىۋالىدۇ ، يەنە ئۇ ئۆز تەتقىقاتىدىمۇ ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرايدۇ .
ئۇ تۇرمۇشتىكى ئورنىنى تېپىش ئۈچۈن ، تەجرىبىخانىسىدىن چى-
قىپ سەپەر قىلىدۇ ، ئاخىر ئۆز تەقدىرىنىڭ تۇماندىكى يۇلتۇزغا
ئوخشاپ قالغانلىقىنى ، لېكىن ئۇ يۇلتۇزنىڭ ھامان پارلىيالايدىغان-
لىقىنى تونۇپ يېتىدۇ .

« ياكوف باشنىكوف » — رۇسىيىنىڭ ئۇلۇغ يازغۇچىسى
تورگېنىن (1818 — 1883) نىڭ ئۆزگىچە بىر رومانىك مۇھەب-
بەتنى تەسۋىرلىگەن پوۋېستى . بۇ ئەسەردە بىر قىزغا ئۈچ يىگىت
تەڭلا ئاشىق بولۇپ قالىدۇ . بىرىنچى يىگىت ، ئۆزىنىڭ دادىللىقى
بىلەن ئۇ قىزغا ئېرىشىدۇ ، لېكىن ئۇ قىزنى بەختلىك قىلالمايدۇ .
ئىككىنچى يىگىت يەنى ئەسەردىكى « مەن » ئۇ قىزغا كۆيدۇ ،
لېكىن ئوڭۇشسىزلىق ئالدىدا بەرداشلىق بېرەلمەي ، ئارزۇسىدىن
ۋاز كېچىدۇ . ئۈچىنچى يىگىت ، ياكوف باشنىكوف ئۇ قىزغا ئىچى-
دىلا كۆيدۇ ، لېكىن ئۆز سۆيگۈسىنى ئىزھارلاشقا جۈرئەت قىلال-
مايدۇ . ئاخىر شۇ قىزغا بولغان ئەقىدىسى بىلەن ئالەمدىن ئۆت-
دۇ . ئاپتور ئەسەردە ياكوف باشنىكوفنىڭ بۇ رومانىكىلىقنى ئۇ-
دۇلدىن — ئۇدۇل تەنقىد قىلمايدۇ ، لېكىن ئۇنىڭ ھاياتىنى مۇڭ-
لۇق ئۆلۈم بىلەن ئاخىرلاشتۇرىدۇ . رومانىك مۇھەببەتنىڭ ئۆز-
گىچە بىر گۈزەللىكى بىلەن ئەمەلىيەتنى قوغلىشىپ كەتكەن مۇ-
ھەببەت ئوتتۇرىسىدا كۈچلۈك بىر سېلىشتۇرما پەيدا قىلىپ ، ئۇ-
قۇرمەنلەرنى ئىستىتىك قىممەت توغرىسىدا چوڭقۇر ئويغا سالىدۇ .

مۇندەرىجە

- باش دىرېكتور بىلەن كاتىپ قىز 1
يېشكا ستېر (ئەنگلىيە)
ئابدۇسالام ئابلىز تەرجىمىسى
- تۇماندىكى يۇلتۇز 140
ۋ . توکارېۋا (سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى)
پاتىگۇل مېجىت تەرجىمىسى
- ياكوفى باشنىكوف 222
تورگېنېۋ (رۇسىيە)
ئازات ئالماس تەرجىمىسى

باش درېكتور بېلن كاتېپ قز

يېشكا ستېر (ئەنگلىيە)
ئابدۇسالام ئابلىز تەرجىمىسى

1

فيورالنك بيريە كىشەنبە كۈنى ، كاتىپ ئوچاق ئالدىدا

ئۇلار ئۆزىنىڭ سوغۇق قېش ئىچىقىدا، خاراھتىمگە تۈز

سېنىۋا تامدىكىنە ؟ نېمىشقا بۇنچە روھسىزلىنىپ كېتىمەن ،

تەجەب كۆڭلۈم سوۋۇپ تۇرىدۇ. بىلىم-پەننىڭ ئىشلىتىلىشى ۋە تەتقىقاتىنىڭ ئىشلىتىلىشى

كاتىپى يانۋارنىڭ ئاخىرلىرىدا خوجايىنى فانسون جوسىغا

لېشقا ھېچكىم مەجبۇرلىمىغان ، ئۇ ئۆزى قاتتىق ئازابلىنىۋاتقىنىغا

قارماي، بۇرۇنلا شۇنداق ئويغا كېلىپ بولغانىدى.

كاتىپنىڭ ئىلتىماسىنى كۆرۈپ خوجاينى قانسونىڭ

ئە كەس ئەتتى :

— نېمە بولدى ؟ نېمىشقا ئىستېپا بېرىسەن ، كاتىپى ؟ —

ئۇنىڭ ئاۋازىدىن جىددىيلىك ۋە خاتىرجەمسىزلىك چىقىپ

گىنىڭىزگە تۇشلۇق مائاش بەرمىدۇقمۇ ؟ كېلىشەك بولىدىغۇ .

— ياق، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەمەس، — كاتىپى خوجاينىنىڭ

[illegible]

چىرايلىق كۆك كۆزلىرىدىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ ئالدىراپ چۈشەندۈردى .

ئۆزىنى يوقىتىپ قويغىلى تاس قالغان كاتىپى ئالدىنلا تېپىپ قويغان باھانسىنىمۇ ئاغزىدىن چىقىرىۋالدى . ئاخىر بولماي جۈرئىتىگە كېلىپ گېپىنى داۋاملاشتۇردى :

— ئاپامنىڭ مېنى ئوقۇتۇش ئۈچۈن ئاجايىپ زور قۇربانلارنى بەرگەنلىكى توغرىسىدا سىز بىلەن پاراڭلاشقانۇققۇ دەيمەن ؟

— شۇنداق ، بۇنى ماڭا دېگەندىڭىز ، ئاپىڭىز ئىككىنچى قېتىم ياتلىق بولغۇچە يەتكۈچە جاپا تارتىپتۇ ، ئەمما . . .

— ئاپامنىڭ مەن ئۈچۈن قانچىلىك قۇربان بەرگەنلىكىنى تەسەۋۋۇر قىلالمايمەن ، ئۇنىڭ مىلاد بايرىمى كۈنى ماڭا بىر يوپىكا ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن ناھايىتى ئۇزۇن ئارىسالدى بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ھەممىنى چۈشەندۈرۈپ بېرەلەيدۇ .

— مەن . . . چۈشەندىم .

فانسون جونىنات كاتىپىنىڭ شۇ ئىش ئۈچۈن ئىستىپا بەرمەكچى بولغانلىقىغا ئىشەنمەيتتى ، ئەمما ئۇ كۆزلىرىنى « داۋاملىق سۆزلەڭ » دېگەن مەنىدە ئۇنىڭغا تىكىپ تۇرىۋەردى .

— ئاپام ھېچنېمىسى قالمىسا رازى بولاتتىكى ، بىر ئالامەتلەرنى قىلىپ ماڭا كىتاب ، كىيىم - كېچەك ئېلىپ بېرەتتى ، ئوقۇش پۇلۇمنى تاپشۇراتتى . . .

— ئاپىڭىز ھەقىقەتەنمۇ ھۆرمەتكە سازاۋەر ئايال ، ئەمما سىزمۇ ئاپىڭىزغا ئۆز مۇۋەپپەقىيەتلىرىڭىز بىلەن جاۋاب قايتۇردىڭىز ئەمەسمۇ ؟ كاتىپى ، سىز مېنىڭ ئەڭ ياخشى كاتىپىم ، ئىستىق بالىڭىز چەكسىز .

كاتىپى خوجايىنىنىڭ ئاشۇ گېپىنى تۇتۇۋېلىپ ئەسلى

مۇددىئاسىغا كۆچتى. ئاپامغا تېخىمۇ ئوبدان جاۋاب قايتۇرۇش ئۈچۈن بۇ يەردىن كەتمەكچىمەن. ئاپامنىڭ كۈتكەن يېرىدىن چىقىش ئۆ-
 چۈن ئىستىقبالىم توغرۇلۇق ئەستايىدىل ئويلاشمىسام بولمايدۇ، — كاتىپى خوجاينىنىڭ تەسۋىرلىك گەپلەر بىلەن ئۆ-
 زىنى ئېلىپ قېلىشىغا ئىمكانىيەت قالدۇرماسلىق ئۈچۈن ئۇلاپلا، — مەن گاۋىتلىرى سانائەت شىركىتى باش دېرىكتورىنىڭ ئالاھىدە باش كاتىپلىقىغا تەيىنلەندىم، — دېدى.
 تۇيۇقسىز ئېيتىلغان بۇ گەپنى ئاڭلاپ خوجاينىنىڭ ئۇنى تۇتۇپ قېلىشقا كۆزى يەتمىدى. كاتىپىنىڭ كەسكىن جاۋابى ئۆ-
 نىڭ كۆڭلىنى غەش قىلغانىدى. ئۇ ھەر ھالدا كاتىپىنىڭ ئىستېپا سورىشىدىكى ھەقىقىي سە-
 ۋەبىنى سۈرۈشتۈرمىدى. كاتىپىمۇ كۆڭلىدىكىنى ئۇنىڭغا بەربەر دېمەيتتى. خوجاينى كاتىپىنى ياخشى كۆرەتتى. ئەمما ئۇ ئۆي-
 ئوچاقلىق ئادەم تۇرسا، بۇنداق ئىشنىڭ نەتىجىسى ياخشى بولامدۇ؟ جۈنناتنىڭ ھازىر خوتۇنى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى يىرىك بولسىمۇ، كاتىپى ئۇنىڭدىن جىق ئۈمىد كۈتمەيتتى.
 كاتىپى مىلاد بايرىمى كۈنى ئاپىسىنىڭكىگە بارغاندا فاند سوندىن ئايرىلىش قارارىغا كەلگەنىدى. ئۇ يول بويى چىگىش خىيالىدىن، كۆڭۈل بىسەرەمجانلىقتىن قۇتۇلالمايدى. بىرگە ئىشلىگەن ئۈچ يىلدا ئۇ خوجاينىنىڭ يېقىن سىردىشى بولۇپ قالغانىدى. فانسون ئائىلىسىدىكى كۆڭۈلسىزلىكلەرنى، ھەتتا ئايالىنىڭ قېيىداپ ئۆيىدىن چىقىپ كەتكەنلىرىنىمۇ كاتىپىغا دەپ بېرەتتى. لېكىن، نېمىلا دېگەنبىلەن، ئىككىسى ھازىر بىر ئۆيىدۇ. شۇنداق ئىكەن، كىم ئۇلارنى ئارىسى بۇزۇلدى دېيەلەيدۇ؟ ئەڭ ياخشىسى كاتىپىنىڭ جۈنناتتىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ يۈرگىنى، دەرھال بىر

قارارغا كېلىپ باشقا يول تاللىغىنى تۈزۈك ئىدى . دېۋاندا يېتىپ گېزىت كۆردى . گېزىتكە گاۋىتلىر سانائەت شىركىتىنىڭ ئادەم تەكلىپ قىلىش ئېلانى بېسىلغانىدى . مانا بۇ ياخشى پۇرسەتتۇر ! كاتىپى ئەتىسى گاۋىتلىر شىركىتىگە تەرجىمىھالىنى ئەۋەتىپ بەردى . گاۋىتلىر سانائەت شىركىتىدىكىلەر ئۇنى ئەڭ ئاۋۋال چاقىرتىپ يۈزتۇرانە ئىمتىھان ئالدى . ئۇنى لېدىر ياردەمچىسى سېسىل كلوۋ قوبۇل قىلدى . شىركەتنىڭ بىرىنچى قول باشلىقى ئارېنو چەت ئەلگە چىقىپ كەتكەن بولۇپ ، فېۋرالنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا قايتىپ كېلەتتى . فانسون جونىنات كاتىپىغا باھانامىنى تازا كېلىشتۈرۈپ يېزىپ بەرگەن بولغاچقا ، ئۇ سېسىلدا ناھايىتى ياخشى تەسىرات قالدۇردى . شۇنداق قىلىپ كاتىپى يېڭى خىزمەت ئورنىدا كاتىپ بولۇپ ئىشلەشكە باشلىدى . ئۇچاقنا چاراسلاپ كۆيۈۋاتقان ئوتنىڭ ئاۋازى ئۇنى خىياللىدىن ئويغاتتى . ئۇزۇن ئولتۇرۇپ كەتكەچكە بەدەنلىرى ئۈگە-ئۈگىلىرىدىن سىرقىراپ ئاغرىشقا باشلىغانىدى . ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئاشخانىغا قەھۋە دەملىگىلى كىردى . كاتىپى ئارېنو شىركىتىدە كاتىپلىق قىلىۋاتقىلى ئىككى ھەپتە بولدى . ئەتە ئۇ خوجايىنى بىلەن تۇنجى قېتىم كۆرۈشىدۇ . خوجايىنى قانداقراق ئادەمدۇ ؟ ئۇ باش دىرىكتورنى پۈتۈن ۋۇجۇدىنى كەسىپكە ئاتىۋەتكەن دەپ ئاڭلىغان . كاتىپى ئۇنىڭ بىلەن كېلىشەلەرمۇ ؟ ئۇ شۇلارنى ئويلاپ تۇرغاندا ، تېلېفون ئەنسىز جىرىڭلاپ ئۆيىنىڭ جىمجىتلىقىنى بۇزدى . كاتىپى بىلەن بىرگە توپ ئوينىدىغان سىمون ئۇنى پەي توپ ئويناشقا تەكلىپ قىلىپ تېلېفون بەرگەندى . كاتىپى ئۇنىڭغا ئۆزرە ئېيتىپ چولام تەگمەيدۇ ، دېدى .

كاتىپىنىڭ ئەس - يادى « ئەتە قانداق بولار » دېگەن ئويىدىلا ئىدى . ئۇ گاۋىتلىر سانائەت شىركىتىدىكىلەر بىلەن قىلىشقان ئىككىنچى قېتىملىق سۆھبەتنى ئېسىگە ئالدى . سوئال سورىغۇچى ئۇنىڭ كەسپىي جەھەتتىكى بىلىم - ئىقتىدارىدىن نۇقسان تاپالمىغانىدى . ئەمما ، كاتىپى تەنتەكىلىك قىلىپ بىر گەپتە كەتكۈزۈپ قويدى . مۇئاۋىن دىرىكتور كەسپ ۋە شىركەتنىڭ ئىشلىرىغا ئائىت سىناق سوراقلىرىنى تۈگەتە كەندىن كېيىن :

« خانقىز ، يەنە چۈشەنمىگەن يەرلىرىڭىز بارمۇ ؟ — دېدى .

« گاۋىتلىر ئەپەندى توي قىلغانمۇ ؟ — كاتىپى بۇنى سوراپ بولۇپلا قاتتىق پۇشايمان قىلدى . ھېلىمۇ ياخشى سوئال سورىغۇچىلار ئۇنىڭ خىجىل بولۇپ كەتكەنلىكىگە دىققەت قىلمىدى . ئۇلار كاتىپىغا گاۋىتلىر ئەپەندىنىڭ بويىتاقلىقىنى ئېيتىشتى .

دۈشەنبە كۈنى كاتىپى ناۋات رەڭلىك تولىمۇ چىرايلىق كوپتا - يوپكا كىيىپ ، يەلكىسىگە رەڭلىك تاۋار ياغلىق ئارتتى . ئۇنىڭ مۇشۇنداق ياسىنىشى ئۇنى تېخىمۇ گۈزەللەشتۈرۈۋەتكەنىدى . سائەت توققۇزدا ئىشخانىنىڭ ئىشىكى توساتتىن ئېچىلىپ ، ناتونۇش بىر ئەر كىرىپ كەلدى . ئۇ ئېگىز بوي ، قارا كالتە چاچ قويغان ، كېلىشكەن كىشى ئىدى . ئۇلارنىڭ كۆزلىرى ئۆزئارا ئۇچراشقاندا ، كاتىپى بۇ كىشىنىڭ خوجايىن ئارپىنى گاۋىتلىر ئەپەندىنىڭ قىياس قىلدى . ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن بىر خىل جاسارەت ۋە تېتىكلىك ئۇرغۇپ تۇراتتى . كاتىپى خوجايىننىڭ بۇنچىلىك ياش ئىكەنلىكىنى ئويلىمىغانىدى . ئارپىنى ئەڭ كۆپ بولغاندا ئوتتۇز بەش ياشلاردا ئىدى .

كاتىپى چىرايىغا تەبەسسۇم يۈگۈرتۈپ ئەمدى گەپ قىلاي دەپ تۇرۇشىغا ، خوجايىن تەرىنى تۈرگەن پېتى ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى . كاتىپى ھاڭۋېقىپ تۇرۇپلا قالدى .

— سىز كىم ؟ — سورىدى ئۇ كاتىپىدىن مەغرۇر ھالدا .
— كاتىپى پىتېرى ، سىزنىڭ يېڭى كاتىپىڭىز بولىمەن ، مەن...

كاتىپى ئارىپونىڭ بۇزۇلغان تەلەتگە قاراپ تىلىنىڭ ئۈچىدىكى گېپىنى يۇتۇۋەتتى .

— خەۋىرىم بار ! — دېدى ئۇ يۇقىرى ئاۋازدا ، ئاندىن ئىشىكنى زەرب بىلەن يېپىپ قويۇپ كۆزدىن غايىب بولدى .

كاتىپى جايدا قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپلا قالدى . ئۇنىڭ خوجايىنى بىلەن تۇنجى كۆرۈشۈشى ئۆزگىچە بولدى . ئىشنىڭ بىسىملاسىدىلا كاتىپىنى چۆچۈتۈۋەتتى ؟ قارىغاندا ئۇ كاتىپىغا ئۆچ بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ ، ئارىدا بىرەر ئۇقۇشماسلىق بارمۇ ؟ ئۇن مەنۇتتىن كېيىن سۆزلىشىش ئاپاراتىدىن « بۇ يەرگە كىرىڭ ! » دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى .

كاتىپى ئالدىراپ - تېنەپ قەغەز - قەلەم ئېلىپ ، خوجايىنىنىڭ ئىشخانىسىغا كىردى .

ئارىپونو گاۋىتلىر ئىشخانىسىدا ئىش ئۈستىلىنىڭ ئالدىدا ئولتۇراتتى ، ئۈستەلدە ئارخىپلار دەستىلەڭلىك تۇراتتى . كاتىپى كىرگەندىن كېيىن ئارىپونو بېشىنىمۇ كۆتۈرمەي قول ئىشارىتى بىلەن ئۇنى ئولتۇرۇشقا دەۋەت قىلدى . كاتىپى ئارىپونو كۆرۈۋاتقان ئارخىپقا لەپىدە قاراپ قويدى ، ئارخىپتا ئۆزىنىڭ ئىسمى تۇراتتى .

ئارىپونو توساتتىن ھۆججەت قىسقۇچنى « پاققىدە » ياپتى . كاتىپى چۆچۈپ كەتتى .

— يېشىڭىز ؟ — دەپ سورىدى ئۇ سوغۇقلا قىلىپ .

— يىگىرمە تۆتكە كىردىم .

— راست گەپ قىلىڭ .

— يېشىمنى سوراۋاتىدىغانسىز ؟ — دېدى كاتىپى جاۋغىد

يىدىكى تۈكۈرۈكنى يۇتۇۋېتىپ .

— مېنى گېپىڭىزگە ئىشىنىدۇ دەمسىز ؟ يىگىرمە تۆتكە

كىرگەن بولسىڭىز ، ئاشۇ بىچارە شىركەتتىكى ئۆسۈش پۇرسىتى

دىن ۋاز كېچىپ بۇ يەرگە كېلەمتىڭىز ؟

ئۇ فانسون شىركىتىنى نېمىدەپ مۇشۇنداق كۆزىگە ئىل

مايدۇ ؟ ئاچچىق بىر غەزەپ كاتىپىنىڭ مېڭىسىگە چىقىپ كەتتى .

ئارپىنىڭ ماتېرىيالىدىكى چېنىپ قالغان يەرنى تېپىۋالغانلىقى ئۇ

نىڭ ھەممىدىن بەك ئاچچىقىنى كەلتۈرگەنىدى . ئۇنىڭغا كاتىپ

نىڭ ئىستېپا بېرىشىدىكى سەۋەبىنى سۈرۈشتۈرۈپ نېمە كەپتۇ

ئەمدى ؟

— راست يىگىرمە تۆت ياشقا كىردىم ، ئەپەندى . ئۇ يەردە

ئۆسۈش پۇرسىتى يوق دېسەممۇ بولىدۇ ، مەن

— نېمە ؟ فانسون شىركىتىدە ئۈچ يىل ئىشلەپ تۇرۇقلۇق

بۇ ھەقىقەتنى ئەمدى چۈشەندىڭىزمۇ ؟

— خاتالاشتىڭىز ، ئۇ يەردە ئىككى كىشىلىك خىزمەت

قىلغىنىم ئۈچۈن بۇرۇنلا ئىستېپا بېرىشنى ئويلاپ قوي

غان . ئەمما ، ھەدېگەندىلا ئىشەنچلىك ، مۇقىم خىزمەت

تاپالمىغاچقا ئۇزۇن ئىشلەپ كەتتىم .

ئەپسۇس ، كاتىپىنىڭ چۈشەندۈرۈشلىرى بىكارغا كەتتى .

ئارپى ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىغاندەكلا ئىدى . ئۇ زادى نېمە قىل

ماقچىدۇ ؟ كاتىپىنى ئىككى كىشى تەكشۈرۈپ چىقىپ كەتكەند

ىدغۇ . ئۇنى ئىككى ئەمەس ، ئۇنىڭدىنمۇ جىق ئادەم تەكشۈرۈشى

كېرەكمىدىكىنە ؟ كاتىپى گاڭگىراپ قالدى . شۇ ئارىدا ئارېنو يەنە بىر سوئال سوراپ ئۇنى بەكلا ھودۇقتۇرۇۋەتتى :

— فانسوننىڭ ئايالى بار . بۇ ئىشنىڭغۇ ئىستېپا سورىشىڭىز بىلەن مۇناسىۋىتى باردۇر ؟

— كەچۈرۈڭ ، گېپىڭىزنى چۈشەنەلمىدىم ، — دېدى كاتىپى ئۆزىنى تەبىئىي تۇتۇشقا تىرىشىپ .

ئارېنو كاتىپىغا زەردە بىلەن قاراپ قويدى . بۇ ھال كاتىپىنى تېخىمۇ ئەندىشىگە سالدى . « تېخى كۆرىدىغىنىم بار ئوخشىمامدۇ ؟ » كاتىپى شۇنداق ئويلاپ تۇرۇشقا ، دېگەندەك ، ئارېنو :

— سىز نۇرغۇن شىركەتنى ئوقۇشقاندىن كېيىن باش دېرىكتورى بويىچە شىركەتنى تاپتىڭىزغۇ دەيمەن ؟ — دېدى .

كاتىپى تولىمۇ ئوڭايىسىز ئەھۋالدا قالدى . يۈزى پۈككەندەك قىزىرىپ كەتتى . ھەي ، ئوۋبې ئەپەندىمۇ قاملاشمىغان ئادەمكەن ئەمەسمۇ ؟ باش دېرىكتورنىڭ خۇسۇسىي تۇرمۇشى ھەققىدە مۇنداقلا سوراپ قويغان گېپىمنى ئۇنىڭغا ئېيتماي — تېمىماي يەتكۈزۈپتۇ — دە ! كاتىپى باش دېرىكتورغا تاقابىل تۇرۇشنىڭ ئالمانىنى ئىزدەپ تۇرۇشىغا ئارېنو ئاۋۋال ئېغىز ئاچتى :

— خانقىز ، سىزنىڭ نېمە خىيالدا ئىكەنلىكىڭىز بىزگە بەش قولىدەك ئايان .

— خوجايىنىڭ زەھەردەك گەپلىرى كاتىپىنىڭ يۈزىدىكىنى ئېچىشتۇردى .

— گەپنى باشتا ئوچۇق دەپ قوياي ، سىز بۇ يەرگە پەقەت خىزمەت قىلىش ئۈچۈنلا كەلدىڭىز ، بۇنى چۈشىنىشىڭىز كېرەك . مەن ھەرقانداق كىشىنىڭ خىزمەتكە ھېسسىياتىنى ئالماشتۇرۇۋېلىشىغا يول قويمىمەن . مۇنداقچە ئېيتقاندا ، ماڭا ئېچىپەش ئارتىپ يۈرگىنىڭىزنى سېزىپ قالغۇدەك بولسام ، شۇ

ھامان ئىشتىن بويىتىۋېتىمەن ، ئۇقتۇڭىزمۇ ؟
كاتىپ قۇلىقىغا ئىشەنمەيلا قالدى . ئارپى كاتىپ ئىچىش
تارتىپ يۈرگۈدەك قانچىلىك ئادەمتى ! قېنى كۆرۈپ باقارمىز !
ھەي ئىست ، بۇ نۇقتىنى ھازىرلا ئىسپاتلىغىلى بولمايدۇ - دە !
بولمىسا ئۇنى مۇشۇ گەپلىرى ئۈچۈن بۇرنى - قۇلىقىغىچە تويغۇ-
زۇۋەتمەي . . .

كاتىپ يېشىل كۆزلىرىنى ئارپىغا تىكىپ ، مەغرۇر ھالدا :
— مېنى سىزنى ئىندەككە كەلتۈرۈۋالماقچى دەپ گۇمانلى-
نىۋاتامسىز ، گاۋىتلىرى ئەپەندى ؟ — دېدى .

— سىزنى ئاگاھلاندۇرۇپ قوياي ، مېنى ئىندەككە كەلتۈ-
رىمەن دەپ ئويلىماڭ !

— قۇلىقىمغا ئىشەنمەيۋاتىمەن ، ئىلگىرى بىر مەزگىل دامىغا
چۈشۈپ كەتكەنىدىڭىز نېمە ؟ . . .
— شۇنداق ، ماڭا سىزگە ئوخشاش بىر نەچچە
ئايال ئۇچرىغان ، — دېدى ئارپى قوپاللىق بىلەن كاتىپنىڭ گې-
پىنى بۆلۈپ . . .

ئىككىلىلەن بىر ھازاغىچە ئۈندىمىدى . كاتىپ ئارپىغا ئىچى
ئاغرىغان ھالدا بىر نېمە دېمەكچى بولدى .
— مېنىڭچە . . .

— نېمە دېمەكچىسىز ؟
— ھېچنېمە . سىز مۇھەببەتتە ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچراپتىمەن .

كەنسز ، بىر كاتىپنى ياخشى كۆرۈپ قاپتىكەنسىز . . . دېدى
كاتىپ قېشىنى سەلگىنە سوزۇپ . كاتىپنىڭ سۆزى ئارپىنىڭ ئې-
چىشقان بېرىگە تەگدى بولغاي ، ئۇ دەرھال :
— شۇنداق ، ئىلگىرى مەن تولىمۇ ساددا ئىكەنمەن ، كا-
تىپىمغا كۆيۈپ قالغانىدىم . كېيىن مۇناسىۋىتىمىز ئۈزۈلدى . ئۇ

شېركىتىمىزنىڭ مەخپىيىتىنى رەقەبىمگە ئاشكارىلاپ قويۇپ ،
شېركىتىمىزنى ۋەيران قىلىۋەتكىلى تاس قالدى . بىز توپتوغرا
يېرىم يىلدا ئاران قەدىمىزنى رۇسلىيالىدۇق ! — دېدى غەزەپ
بىلەن .

نېمىدېگەن يۈزسىزلىك بۇ ! كاتىپ سەسكىنىپ كەتتى ،
ئارىپو نېمىدەپ كاتىپنى ئاشۇ تېگى پەس ئايال بىلەن بىر تايافتا
ھەيدەيدۇ ؟ بۇ نېمىدېگەن ئەدەپسىزلىك ! ئۇ كاتىپنى نېمە كۆ-
رۈۋاتىدۇ ؟

— گاۋىتلىر ئەپەندى ، ئەگەر سىزنىڭ ئورنىڭىزدا مەن
بولغان بولسام ئەر كاتىپ تەكلىپ قىلغان بولاتتىم .

— ئەسلىدە ئوۋىپنى شۇنداق قىلىدۇ ، بۇنى ئۇنىڭ سە-
مگە سېلىپ قويۇشۇم ھاجەتسىز دەپتىكەنمەن ، — دېدى
ئارىپو كاتىپغا تىغمۇ تىغ تاقابىل تۇرۇپ .
— سىز ئىشخاناغا كىرگەندە مېنى ئەر دەپ ئويلاپ قال-
دىڭىزغۇ دەيمەن . . . — دېدى كاتىپ ئاۋازىنى كۆتۈرۈپ .

— شۇنداق ، ھەقىقەتەن شۇنداق ئويلىغانىدىم .
قارىغاندا كاتىپ بىلەن گاۋىتلىر سانائەت شىركىتى باش
دىرېكتورىنىڭ ھەمكارلىقى تازا كۆڭۈلدىكىدەك بولمايدىغاندەك
قىلاتتى . ئەمما ، كاتىپ تېخى ئۈمىدىدىن ۋاز كەچمىگەنىدى .

— ئىككىنچى قېتىم پاراڭلاشقاندا كلوۋېر ئەپەندى-
دىمۇ بار ئىدى ، — دېدى كاتىپ .

— شۇنداقمۇ ، — ئارىپو مەسخىرىلىك كۈلۈمسىرەپ كات-
ىپنىڭ زىلۋا فىگۇرىسىغا لەپىدە قاراپ قويدى .

كاتىپ بۇ خىزمەتتىن ئىستېپا بەرمەي نېمىگە قاراپ تۇ-
رىدۇ ؟ ئۇنىڭ غۇرۇرى يوقمۇ ، ئۇ ئارىپونىڭ ئۆزىنى ھەيدىۋېتى-
شنى ساقلاپ تۇرۇۋاتامدىغاندۇ ؟ بىراق بۇ چاغدا كاتىپنى ھەيران